

Infopaketti työntekijöille kokemusasiantuntijuudesta lastensuojelussa

23.12.2022

LUMIO

Lastensuojelun uudistaminen monialaisesti

KUOPIO

Tämä on tiivis tietopaketti kokemusasiantuntijatoiminnasta lastensuojelussa. Tietopaketti on koottu avuksi lastensuojelun työntekijöille ja esihenkilöille, jotka haluavat tuoda kokemusasiantuntijatoiminnan osaksi omaa tai työyksikön työskentelyä.

Pakettiin on koottu eri lähteistä tietoa siitä, mitä kokemusasiantuntijatoiminnalla tarkoitetaan, mitä asioita kokemusasiantuntijatoiminnassa tulee huomioida, sekä millaista lastensuojelun kokemusasiantuntijatoimintaa on olemassa.

Toivottavasti tietopaketti auttaa Sinua eteenpäin kokemusasiantuntijatoiminnan hyödyntämisessä lastensuojelutyössä!

Sisällys

1. Mitä kokemusasiantuntijuus on?
2. Asiakasosallisuus palvelujärjestelmässä
3. Kokemusasiantuntijan tehtävien tasot
4. Kokemusasiantuntijan tukeminen
5. Kokemusasiantuntijatoiminnan eettisyys
6. Esimerkkejä lastensuojelun kokemusasiantuntijatoiminnasta ja -koulutuksesta
7. Palkkio ja laskutus

Lähteet

1. Mitä kokemusasiantuntijuus on?

Lastensuojelun kokemusasiantuntija on henkilö, jolla on kokemusta lastensuojelusta ja joka omasta tahdostaan kehittää lastensuojelua hyödyntäen omia tai esim. vertaisryhmässä esille tulleita kokemuksia. Kokemustieto täydentää ammatillista ja tieteellistä tietoa, kun kokemusasiantuntija tuo oman kokemuksensa ja kokemusasiantuntijakoulutuksen myötä kertynyttä osaamistaan muiden hyödyksi ([THL 2022](#)).

Kokemusasiantuntijuudella ja osallistumisella voidaan vahvistaa yksilöiden kokemuksia omasta osallisuudesta. Kokemusasiantuntijatoiminnalla voidaan myös lisätä ymmärrystä lastensuojelusta ja kokemusasiantuntijuus voi tuoda lastensuojelun palvelun asiakkaille helpommin lähestyttäväksi. ([Kaijanen ym. 2022, 38.](#)) Kokemustoiminta lisää kaikkien osallisuutta, kun yhä useampi ihminen löytää tarvitsemansa avun piiriin, yhteiskehittämisen myötä palvelujen laatu paranee, luottamus asiakkaiden ja ammattilaisten välillä lisääntyy, palvelunkäyttäjien ääni kuuluu paremmin päätöksenteossa ja ennakkoluulot heikommassa asemassa olevia ihmisryhmiä kohtaan vähenee. Parhaimmillaan kokemusasiantuntijuuden avulla voidaan saada palveluvalikkoon lisää keinoja, jotka tukevat lapsia ja nuoria. ([THL 2022.](#))

Kokemusasiantuntijasta voidaan käyttää erilaisia nimityksiä, kuten esimerkiksi kokemustoimija, kokemuskuulija tai kokemuskumppani, tai vertaistoimija, vertaistukihenkilö, kehittäjäasiakas, yhteiskehittäjä tai asiakasraatilainen (ks. esim. [THL 2022](#)).

Kokemusasiantuntija voi toimia esimerkiksi yhteiskehittäjänä lastensuojelupalveluiden “suunnittelussa, kehittämisessä, toteuttamisessa ja arvioinnissa sekä esimerkiksi vertais-, koulutus-, tiedotus-, vaikuttamis- ja strategiatyössä” (THL 2022). Kokemusasiantuntijat voivat pitää puheenvuoroja erilaisissa tilaisuuksissa, kuten erilaisissa kehittäjäverkostoissa, työryhmissä seminaareissa ja webinaareissa. Kokemusasiantuntijat voivat toimia myös asiakastyössä esimerkiksi vertaistukena tai mentorina. Kokemusasiantuntijoiden mukaan ottamisella uusien ja vanhojen työntekijöiden koulutukseen, voidaan edistää sitä, että ammattilaisilla on käytössä kokemusasiantuntijoiden tuottamaa tietoa, ja näin ammattilaisten toiminta on paremmin lasten, nuorten ja perheiden tarpeita vastaava. ([THL 2022.](#))

Lastensuojelun kehittäjäyhteisö Pesäpuu ry on julkaissut lastensuojelun ja erityisesti sijaishuollon kehittämiseen tähdänneen *UP2US – Vertaisuus ja kokemusasiantuntijuus maakunnan voimavarana lastensuojelun sijaishuollossa* –hankkeen loppuraportin [Kaijanen ym. 2022](#), joka muun kokemusasiantuntijuuteen liittyvän tiedon ohella tarjoaa konkreettisia vinkkejä lastensuojelun asiakkaiden osallisuuden vahvistamiseen ja kokemusasiantuntijatoiminnan järjestämiseen.

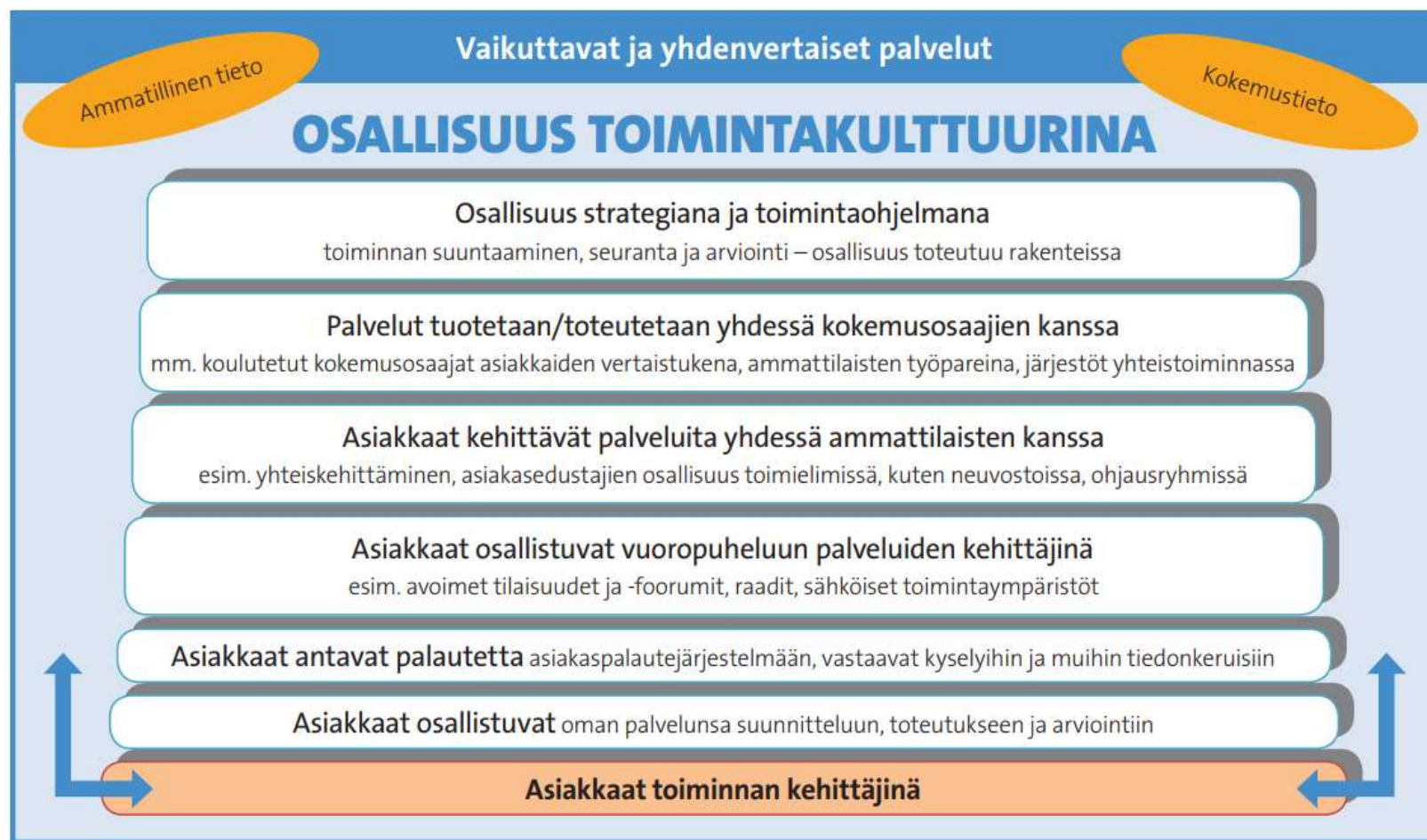
2. Asiakasosallisuus palvelujärjestelmässä

Lähde: [THL 2018](#)

Asiakasosallisuus

- Palvelunkäyttäjillä on lakisääteinen oikeus vaikuttaa ja osallistua palveluihin, ja palvelunjärjestäjillä ja -tuottajilla velvollisuus edistää osallisuutta
- Osallisuus auttaa turvaamaan palvelujen käyttäjien oikeudet ja kehittämään vaikuttavia, yhdenvertaisia ja kustannustehokkaita palveluita.

3. Kokemusasiantuntijan tehtävien tasot

[Kaijanen ym. \(2022, 44-45\)](#) ovat jäsentäneet nuorten 13–29 –vuotiaiden kokemusasiantuntijoiden tehtävien vaativuustasoja seuraavasti:

1. Matalan kynnyksen kokemusasiantuntijatoiminta

Osallistumista yksittäisiin lastensuojelun kehittämis- ja vaikuttamistilaisuuksiin, esim.

- Nuorten foorumit
- sijaishuoltopaikassa työskentelyyn osallistuminen
- työpajat ja muut kertaluontoiset tai lyhyet prosessit

2. Aktiivinen kokemusasiantuntijatoiminta

Yksittäisten tilaisuuksien lisäksi sitoutuminen pidempiin toimintoihin, esim.

- aktiivinen osallistuminen kehittäjäryhmän toimintaan
- Nuorten foorumien ja vastaavien tapahtumien ja toimintojen järjestämisessä sekä vetämisessä mukana oleminen
- kehittämis- ja vaikuttamistoimintaan osallistuminen myös omista vertaisista koostuvien yhteisöjen ulkopuolella

3. Vaativa kokemusasiantuntijatoiminta

Edellä mainittujen tehtävien lisäksi nuoret saattavat olla mukana esim.

- kehittäjäryhmien vetämisessä
- osallistuvat (nuorten näkökulmasta) haastaviin työryhmiin
- toteuttavat vertaisarviointeja
- mentoroivat muita nuoria
- ovat esillä mediassa

4. Kokemusasiantuntijatoiminnan tukeminen

Kokemusasiantuntijoiden tukemisessa huomioitavaa THL:n (2022) mukaan

Työtehtävien välittäminen

- Työkokemus ei kartu ilman työtehtäviä
- Välittäjänä voi toimia järjestö, sairaanhoitopiiri, kunta/hyvinvointialue, tai muu toimija -> oltava mahdollisuus tarjota kokas-toiminnalle pitkäkestoista tukea

Kokemusasiantuntijoiden kanssa tehtävät sopimukset

- ovat oikeudenmukaisia, mielekkäitä ja tietyille kokemusasiantuntijalle sopivia

Tarjota työnohjauksellista tai vertaistukea, antaa palautetta

Kokemusasiantuntijuuden mielekäs ja asianmukainen toteuttaminen käytännössä

- fyysiset tilat, jossa työtä tehdään
 - koettu arvostus
 - tarpeeksi korkeat palkkiot
- kokemusasiantuntijoiden palkkiojärjestelmän olemassaolo

Kokemusasiantuntijoiden tukemisessa huomioitavaa Kaijasen ym. (2022, 30-31) mukaan

1. Organisaation sitoutuminen

- organisaation johto ja työntekijät ovat motivoituneita edistämään kokemusasiantuntijuutta
- kokemusasiantuntijatoiminta ei jää irralliseksi, vaan se kytkeytyy tiiviisti osaksi muuta toimintaa

2. Koulutus ja osaamisen vahvistaminen

- ammattilaisten tulisi olla riittävän perehtyneitä kokemusasiantuntijatoimintaan
- ammattilaiset saavat riittävästi koulutusta

3. Resurssit näkyvät myös toimintasuunnitelmassa

- taloudelliset resurssit
 - aikaresurssit
 - henkilöstöresurssit

4. Seuranta ja arviointi

- päätöksentekijät seuraavat ja arvioivat säännöllisesti kokemusasiantuntijatoimintaa ja sen toimivuutta yhdessä nuorten kanssa

5. Kokemusasiantuntijatoiminnan eettisyys

Lähde: Lastensuojelun Keskusliitto (2021)

Kokemusasiantuntijatoiminnan tulee olla avointa ja informatiivista, eettisesti kestävä, turvallista ja vapaaehtoista. Pidä huolta kokemusasiantuntijan jaksamisesta ja hyvinvoinnista sekä oikeudenmukaisista sopimuksista ja palkkioista. Halu tehdä yhteistyötä, vuorovaikutuksen avoimuus ja molemminpuolinen kunnioitus ovat toiminnan peruslähtökohtia.

Kokemusasiantuntijaa työskentelyyn mukaan ottaessa on tärkeää pohtia seuraavia asioita:

- 1. Miksi kokemustietoa halutaan kuulla?**
- 2. Mitä kokemustiedolla tavoitellaan?**

Yhteistyötä kokemusasiantuntijan kanssa ohjaavat seuraavat periaatteet:

- a) luottamuksellisuus**
- b) tasa-arvoisuus**
- c) kunnioitus**
- d) vapaaehtoisuus**
- e) turvallisuus**

5. Kokemusasiantuntijatoiminnan eettisyys

Lähde: [Lastensuojelun Keskusliitto \(2021\)](#)

Luottamuksellisuus, tasa-arvoisuus, kunnioitus, vapaaehtoisuus ja turvallisuus

1. Ennen toimintaa

- Pidä huoli, että kerrot kokemusasiantuntijalle perustietoa tilaisuudesta (esimerkiksi ketä sinne tulee, kuinka suuri tilaisuus?) (luottamuksellisuus, kunnioitus)
- Varmista, että kokemusasiantuntija saa tarpeeksi teknistä tukea ja tietoa. Pidä huoli, että suunnittelette ja käytte läpi YHDESSÄ kokemusasiantuntijan kanssa molempien osapuolten toiveita ja ajatuksia (kunnioitus, tasa-arvoisuus, turvallisuus)
- Pohdi ajan ja palkkion näkökulmasta sitä, jos työ vaatii kokemusasiantuntijalta etukäteisvalmistelua (kunnioitus)
- Tulee varmistaa, että keskustelette kokemusasiantuntijan kanssa siitä millä nimikkeellä kokemusasiantuntija haluaa esiintyä? Saako esimerkiksi mainita sosiaalisessa mediassa? (turvallisuus, luottamuksellisuus)
- Pidä huoli, että sovitte etukäteen palkkion maksamisesta (kunnioitus, luottamuksellisuus, tasa-arvoisuus)
- Varmista, että olet sopinut kokemusasiantuntijan kanssa, että milloin hän saapuu paikalle ja kuka on häntä vastassa (turvallisuus)

2. Toiminnan aikana

- Ole kokemusasiantuntijan tukena (jos et itse ole paikalla niin huolehdi, että kokemusasiantuntijalla on joku läsnäoleva henkilö tukena) (turvallisuus)
- Pidä huoli, että kokemusasiantuntijan tuomaan kokemukseen suhtaudutaan kunnioittavasti, ja tarvittaessa rajaa keskustelua, jotta kokemusasiantuntijalle ei tule hyväksikäytetty olo.
- Arvosta kokemusasiantuntijan kertomusta (luottamuksellisuus, turvallisuus, kunnioitus, tasa-arvoisuus)
- Varmista turvallinen fyysinen ja psyykinen tila kokemusasiantuntijalle (turvallisuus)
- Kokemusasiantuntijalla tulee aina olla lupa kieltäytyä tai olla keskustelematta jostain asiasta. Kokemusasiantuntijalla on oikeus rajata jakamaansa asiaa. (vapaaehtoisuus, turvallisuus)
- Puhu ymmärrettävästi ja vältä ammattikieltä (tasa-arvoisuus)
- Muista varata tilaisuuden päätyttyä heti aikaa keskustelulle (turvallisuus, tasa-arvoisuus)
- Anna palautetta ja kiitä kokemusasiantuntijaa työstään (kunnioitus, tasa-arvoisuus)

3. Toteutuksen jälkeen

- Jos tilaisuudesta kerätään palautetta, muista toimittaa palautteet kokemusasiantuntijalle. Jos palautteissa kriittistä palautetta, on hyvä keskustella siitä yhdessä kokemusasiantuntijan kanssa (turvallisuus, luottamuksellisuus, kunnioitus)
- Varmista, että hoidat sovitun palkkiomaksun ajoissa (kunnioitus, luottamuksellisuus)
- Tutustu tarkemmin Lastensuojelun Keskusliiton laatimiin [Lastensuojelun kokemusasiantuntijuuden eettisiin ohjeisiin](#) (2021)

6. Esimerkkejä lastensuojelun kokemusasiantuntijatoiminnasta ja -koulutuksesta

Järjestö	Pesäpuu ry		Osallisuuden aika	SOS-lapsikylä
Pääasiallinen kohderyhmä	Kouluikäiset ja alle kouluikäiset	Nuoret ja nuoret aikuiset	Nuoret ja nuoret aikuiset	Nuoret ja nuoret aikuiset
Kokemusasiantuntijatoiminta	<p>Lastensuojelun kehittämissyhteisö Pesäpuu ry kehittää osallisuutta ja kokemusasiantuntijuutta sekä järjestää erilaisia koulutuksia osallisuuden ja kokemusasiantuntijatoiminnan tueksi lastensuojelun ja sosiaalihuollon työntekijöille, perhehoitajille sekä muille lasten ja nuorten kanssa työskenteleville ammattilaisille ja työyhteisöille.</p> <p>Kirahvi Mainio -koulutus (alle kouluikäisten lapsen osallisuuden tukeminen)</p> <p>Salapoliisi Mäyrä -koulutus (kouluikäisten lasten osallisuuden tukeminen).</p>	<p>Valtti-vertaisarviointi on nuoren osallisuutta korostava sijaishuollon asiakaspalautemalli, jossa asiakasnuoria on kohtaamassa aikuistuneet vertaiset, joilla itsellään on kokemusta sijaishuollossa kasvamisesta.</p> <p>Muutosvoimaa! -koulutus on suunnattu sekä nuorille ja opiskelijoille että lastensuojelun ammattilaisille. Koulutus antaa valmiuksia nuorten kanssa tehtävään kehittämistyöhön.</p> <p>On olemassa myös nimenomaan esihenkilöille (esim. johtavat sosiaalityöntekijät) suunnattua lapsen osallisuuden johtamista tukevaa koulutusta-</p>	<p>Kehittäjäryhmä, Tuottaa tietoa vaikuttamistyön tueksi erilaisista teemoista, kuten lastensuojelun kuvaaminen nuorten silmin sekä lapsiperheiden palveluiden kehittäminen. Ryhmä koostuu lastensuojelun asiakkaina olevista tai olleista nuorista ja nuorista aikuisista.</p>	<p>SOS-Kehittäjänuoret -ryhmätoimintaa, jonka tavoitteena on vähentää lastensuojelun leimaa, lisätä tietoisuutta lastensuojelusta ja kehittää palveluita.</p>
Kokemusasiantuntija-koulutuksen järjestäminen	Alle kouluikäisten ja alakouluikäisten lastensuojelun asiakkaina olevien lasten kohdalla kysymys on lähinnä ammattilaisten kouluttamisesta tukemaan pienten lasten osallisuutta	Muutosvoimaa! -koulutus antaa lastensuojelun asiakkaana olleelle tai olevalle nuorelle tukea kokemusasiantuntijana toimimiseen	Kehittäjäryhmään osallistuminen toimii koulutuksena kokemusasiantuntijana toimimiseen.	Ryhmä ei varsinaisesti valmenna kokemusasiantuntijana toimimiseen.

6. Esimerkkejä lastensuojelun kokemusasiantuntijatoiminnasta ja -koulutuksesta

Järjestö	ASPA-säätiö	Auta Lasta ry	Suomen Kasper ry	Kokemustalo ry
Pääasiallinen kohderyhmä	Nuoret ja nuoret aikuiset	Nuoret aikuiset	Vanhemmat	Aikuiset*
Kokemusasiantuntija-toiminta	4You- toiminnan tavoitteena on vahvistaa niiden nuorten elämäntaitoja, jotka pyrkivät siirtymään lastensuojelusta itsenäiseen elämään. Nuoria ohjataan toimintaan alueen nuorisokodeista ja lastensuojelun jälkihuollosta. Toiminnassa harjoitellaan arjen taitoja, omien tunteiden tunnistamista ja hankitaan voimavaroja unelmien toteuttamiseen. Samoja asioita läpi käyneiden nuorten vertaistuki on keskeistä toiminnassa.	Veturointi -valmennus antaa n. 20-30 vuotiaalle lastensuojelusta omakohtaista kokemusta omaavalle nuorelle aikuiselle mahdollisuuden toimia vertaistukena, kehittää lastensuojelun toimintaa sekä ns. <i>veturoida</i> eli kannustaa ja tukea nuoria.	Vapaaehtoiset kehittäjävanhemmat Tavoitteena on tuoda esiin vanhempien kokemuksia ja ääntä ja jotka voivat toimia palveluiden kehittämisessä, perheen tukena sekä ammattilaisten kouluttamisessa. VOIKUKKIA-vertaisryhmiä Lapsen huostaanoton tai sijoituksen kokeneille vanhemmille. Koulutettujen ohjaajien vetämissä vertaistukiryhmissä vanhemmat voivat keskustella lapsen sijoituksen aiheuttamasta tilanteesta, tunteista ja kokemuksista yhdessä muiden samanlaisessa tilanteessa olevien henkilöiden kanssa.	Kokemustalo ry on kokemusasiantuntijatoiminnan kehittämisorganisaatio, jossa kokemusasiantuntijuutta pyritään edistämään palveluissa laajasti. Kokemustalo järjestää kokemusasiantuntijakoulutuksia, täydennyskoulutuksia sekä webinaareja ja työpajoja, sekä välittää työtehtäviä kokemusasiantuntijoille. <i>*Kokemusasiantuntijoita lastensuojelun ulkopuolelta, esim. mielenterveys- ja päihdepalveluista</i>
Kokemusasiantuntija-koulutuksen järjestäminen		Veturointi -valmennus antaa mahdollisuuden toimia vertaistukena ja kannustaa ja tukea nuoria.	Kehittäjävanhemmat valmennetaan Kasper ry:n SOIHU-valmennuksessa .	Kouluttaa aikuisia kokemusasiantuntijoita eri palveluihin.

7. Kokemusasiiantuntijan palkkiot

Kokemusasiiantuntijat ovat oman henkilökohtaisen kokemuksensa kautta asiantuntijoita, ja tämä kokemuksellinen asiantuntijuus on tärkeää organisaatioissa tunnistaa yhtenä asiantuntijuuden osa-alueena. Tämän vuoksi on tärkeää, että kokemusasiiantuntijat saavat työstään korvauksen, sillä se osaltaan osoittaa asiantuntijuuden arvon ja merkittävyyden osana organisaation toimintaa. Tärkeää on sopia ennen tilaisuutta palkkion suuruus ja maksupäivä.

Esimerkki kokemusasiiantuntijan palkkion tai työkorvauksen maksamisesta organisaatiossa

1.

- Huolehditaan, että kokemusasiiantuntijatoiminnasta on olemassa valmis sopimus- ja laskutuslomakepohja. Sopimus pohja sisältää myös salassapitosopimuksen.

2.

- Tehdään kirjallinen sopimus, jossa sovitaan palkkion määrästä ja mahdollisista kulukorvauksista sekä käydään läpi salassapitovelvoite. Kokemusasiiantuntija toimittaa verokortin ja tarvittaessa rikosrekisteriotteen.

3.

- Kokemusasiiantuntija täyttää tunti listan ja laskutuslomakkeen hoidetun tehtävän jälkeen tai sovitun ajan välein ja toimittaa sen tilaajalle/toiminnasta vastaavalle työntekijälle.

4.

- Tilaaja/työntekijä tarkastaa lomakkeet ja lähettää ne eteenpäin esihenkilölle.

5.

- Esihenkilö hyväksyy lomakkeen ja laittaa sen palkanlaskentaan.

6.

- Palkanlaskenta maksaa palkkion tai työkorvauksen.

Esimerkki kokemusasiantuntijan palkkiolaskutus- ja työaikalomakkeista

Huom! Lomakkeet täytettävä allekirjoituksia lukuun ottamatta koneella.

LUMO-HANKKEEN KOKEMUSASiantuntijan Palkkiolaskutuslomake
Maksaja: Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ISO

Laskuttajan henkilötiedot

Nimi	
Kotiosoite	
Henkilötunnus	
Tilinnumero IBAN	
Pankin BIC-tunnus	

Kokemusasiantuntijatyön kustannukset ja ennakonpidätys

Erittele LUMO-hankkeelle tekemiisi työtehtäviin käytetty aika ja kustannukset alla olevaan taulukkoon. Toimita palkkiolaskun liitteeksi täyttämäsi työaikalomakkeet kaikilta laskutuskuukausilta. Muista toimittaa vuoden ensimmäisen palkkiolaskun liitteeksi ajantasainen verokorttisi. Ilman verokorttia ennakonpidätys on 60 %.

Työtehtävä	Korvaus €/h	Työtehtävään liittyvät tunnit, h	Työtehtävän kustannukset, €
Valmistelutyöt	25 €/h		
Kokoukset	40 €/h		
Työryhmätyöskentely	40 €/h		
Tilaisuudet, joissa puhujana	50 €/h		
Ryhmänohjaus	30 €/h		
Asiakastapaamiset, tukihenkilötyö	30 €/h		
		Kaikkien työtehtävien tunnit yhteensä	Kaikkien työtehtävien kustannukset yhteensä
		h	€

Matkakustannukset

Matkakorvaukset	Linja-auto	€	Oma auto	Kilometrit	kpl	€
	Juna	€		Yhteensä		€
	Taksi	€	Majoituskorvaus			€
Kaikki matkakustannukset yhteensä						€

Palkkion saajan allekirjoitus	Päiväys ja paikkakunta
-------------------------------	------------------------

Laskun tarkastajan allekirjoitus	Paikka ja aika	Laskun hyväksyjän allekirjoitus	Paikka ja aika
----------------------------------	----------------	---------------------------------	----------------

LUMO-HANKKEEN KOKEMUSASiantuntijan Työaikalomake

Kokemusasiantuntijan nimi	Kuukausi, jolta työaikalomake on täytetty
Syntymäaika	Vuosi, jona kokemusasiantuntijatyö on tehty

Merkitse jokaiselle päivälle sinä päivänä tehtyihin eri työtehtäviin käytetty aika tunteina ja minuutteina (esimerkiksi 1:00)

Päivä, jolloin työ on tehty	1: Valmistelutyö, h:min	2: Kokous, h:min	3: Työryhmätyöskentely, h:min	4: Tilaisuus, jossa puheenvuoro, h:min	5: Ryhmänohjaus, h:min	6: Asiakastapaaminen, tukihenkilötyö, h:min	Tarkempi kuvaus tehtyjen töiden sisällöistä (merkitse kunkin työtehtävän numero kuvauksen eteen)	YHTEENSÄ (TUNTIA)
1								0:00
2								0:00
3								0:00
4								0:00
5								0:00
6								0:00
7								0:00
8								0:00
9								0:00
10								0:00
11								0:00
12								0:00
13								0:00
14								0:00
15								0:00
16								0:00
17								0:00
18								0:00
19								0:00
20								0:00
21								0:00
22								0:00
23								0:00
24								0:00
25								0:00
26								0:00
27								0:00
28								0:00
29								0:00
30								0:00
31								0:00
YHTEENSÄ	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00		0:00:00

Paikka ja aika Kokemusasiantuntijan allekirjoitus ja nimeselvitys Hyväksyjän allekirjoitus ja nimeselvitys

Työtehtävien selitteet

1: Valmistelutyö	Esim. työtehtävien joihin yhdessä hankittiin kokouksiin osallistuminen
2: Kokous	Esim. hankkeen ohjausryhmä, maakunnallinen kehittämisyhmä, muu hankkeen järjestämä
3: Työryhmätyöskentely	Esim. osallistuminen työajoihin tai muihin työryhmiin
4: Tilaisuus, jossa sovittu puheenvuoro	Esim. seminaarit, paneelit, luennot ja alustukset, joihin on pyydetty ja sovittu puheenvuoro
5: Ryhmänohjaus	Esim. asiakasraahien tai vastaavien ryhmien ohjaaminen
6: Asiakastapaaminen, tukihenkilötyö	Esim. osallistuminen sovittuihin asiakastapaamisiin tai tukihenkilötoimintaan

LUMO-hankkeen kokemusasiantuntijapalkkioissa on hyödynnetty [KoKoA - Koulutetut kokemusasiantuntijat ry:n](#) palkkiosuosituksia.

Lähteet

ASPA-säätiö (2022). <https://www.aspa.fi/tietoa-aspasta/hankeet-ja-kehittamistoiminta/omat-avaimet/4you-nuorten-arjen-taidot-vahvistuvat/>

Auta Lasta ry (2022). <http://www.veturointi.fi/>

Kaijanen, Milja; Liukkonen, Johanna; Nokireki, Katriina ja Westlund, Onni (toim.) (2022). [Nuorten osallisuus ja kokemusasiantuntijuus lastensuojelussa ennen, nyt ja tulevaisuudessa. UP2US –hankkeen loppuraportti.](#)

Kokemustalo ry (2022). <https://www.kokemustalo.fi/>

KoKoA - Koulutetut Kokemusasiantuntijat ry (2022). <http://www.kokemusasiantuntijat.fi/>

Lastensuojelun Keskusliitto (2021). [Lastensuojelun kokemusasiantuntijoiden eettiset ohjeet.](#)

Pesäpuu (2022). <https://pesapuu.fi/>

Osallisuuden aika (23.12.2022). <https://osallisuudenaika.fi/>

SOS-lapsikylä (2022). <https://www.sos-lapsikyla.fi/>

Suomen Kasper ry (viitattu 23.12.2022). <https://suomenkasper.fi/>

THL (2022). [Kokemusosaaminen.](#)

THL (2018). [Palveluiden järjestäjille: Asiakasosallisuus palvelujärjestelmässä.](#)

Jälki
elämälle.